

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Росица Димитрова Бечева,
Нов български университет,
за дисертационен труд,
за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“
по професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство
по докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“
на Ксиянфей Жоу/ Xiangfei Zhou,
докторант на катедра „Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство“,
към Факултет „Музикална педагогика“ на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив
на тема: **“СРАВНИТЕЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА КИТАЙСКОТО И
ЗАПАДНОТО ОПЕРНО ИЗКУСТВО“**
с научен ръководител: Проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак

Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали

Предоставените документи и материали по процедурата за рецензиране и защита на ОНС „Доктор“ на Ксиянфей Жоу са пълни и коректни, отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане, както и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив.

Докторантът представя следните материали: творческа автобиография, дисертационен труд, автореферат, списък с публикации по темата на дисертационния труд, заповед зачисляване, заповед отчисляване.

Кратки биографични данни за докторанта

Ксиянфей Жоу/ Xiangfei Zhou, тенор, вокален преподавател в музикалната консерватория в Съчуан, Китай.

В продължение на четири години, от 2002 до 2006 г. следва класическо пеене в Съчуанската консерватория в Китай, където е обявен за един от отличниците на випуска. От 2006 до 2009 г. е вокален педагог в Съчуанския многонационален институт, където преподава класическо пеене и участва в концерти. От 2009 до 2012 г. завършва магистърски курс в Съчуанската консерватория с профил „класическо пеене“ и защитава дипломна работа. Впоследствие остава в Съчуанската консерватория, вече като преподавател по класическо пеене.

По време на следването и преподавателската си дейност многократно участва в оперни спектакли. Печели награди в различни вокални конкурси: златен медал в професионалната група на италианския Европейски конкурс за вокална музика по време на своето обучение и работа; сребърен медал в конкурса за вокална музика Ченгду в Китай и участва в оперите "La Traviata", "Carmen", "Wither", китайската опера "Уанг Гуангчи" и други оперни роли.

От 2022 – 2025г. е докторант в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, Пловдив, по програма „Музикознание и музикално изкуство“, с научен ръководител проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак, а от ноември 2024 г. е отчислен с право на защита.

Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е с обем 164 страници, а структурата му обхваща: Увод, Седем глави, Заключение, Приноси, Библиография (общо 78 източници, от които 78 чуждоезични заглавия), списък с научните публикации по темата на дисертационния труд.

Темата на представеното изследване е актуална, пряко свързана с изпълнителския и педагогически опит на докторанта.

Уводът въвежда в избраната тематична област, представени са мотивите за избор на темата, обща информация за докторанта, изведени са целите и задачите на изследването.

Подчертавайки своя траен интерес и особена привързаност към класическото вокално пеене и оперно изкуство, авторът на разработката определя като *цел на труда*: изготвене на сравнително изследване на Китайското и Западното оперно изкуство, анализ и „по-задълбочено проучване на художествените характеристики и изразност на китайското и западното оперно изкуство“, по-дълбоко „вникване в същността на двете оперни школи, всяка от които е представителна за своя културен хоризонт и притежава съответни отличителни особености“ (цит.с.2), определяне на термина „китайска опера“ в дисертацията, проследяване пътя на формиране на нови художествени форми, нови оперни похвати.

Дисертантът изтъква: „досега не ни е известно съществуването на научен труд с акцент върху подробното и задълбочено сравнително изследване на съвременното китайско и западно оперно изкуство“ (цит. с.2), а в тази връзка се надява „дисертационният труд да допринесе за по-задълбоченото вникване в художествените характеристики и изразност на китайското и западното оперно изкуство, да спомогне за разкриването на богатите традиции на двете оперни школи и да стимулира обмена и взаимодействието между китайската и западната сценична музикална култура“; като същевременно очаква „благодарение на анализа, оперното изкуство да разкрие нови нюанси от многопластовите естетически концепции и могъщия хуманистичен дух, който вдъхва живот на великолепните и славни цивилизации на Изтока и Запада“. (цит. с.1).

Изследователските методи включват обзор на научната литература по темата, проучване на статии в академични списания и вестници, сборници от конференции, Чрез използваните исторически метод, сравнителен анализ и синтез, са изведени обобщения, изводи.

В Глава I „Икономически основи на възникването и развитието на китайската и западната опера“, е направен обзор в исторически контекст, на първоначалното състояние на европейската икономика по време на възникването на операта – влиянието на древните италиански икономически традиции, бързото развитие на индустриалната и търговска икономика в италианските градове. В тази връзка се изтъква, че: „модерната демократична политическа система полага икономическата основа, и също така осигурява благоприятна икономическа среда за раждането на италианското оперно изкуство.“ (цит.с.32).

По отношение първоначалното състояние на китайската икономика през периода на възникване на операта, авторът на изследването пояснява, че развитието на китайската капиталистическа индустрия и търговия създава икономически предпоставки за появата и раждането на движението за нова култура и покланването на съвременната китайска опера в началото на 20 век.

В Глава II „Политическият произход и развитието на китайската опера и западната опера“, изследователският поглед се насочва върху първоначалното състояние на европейската политика през периода на възникване на операта,

първоначалното състояние на китайската политика през периода на възникване на операта.

В Глава III. „Културният произход и развитието на китайската опера и западната опера“, обект на анализ е първоначалното състояние на европейската култура през периода на възникване на операта, първоначалното състояние на китайската култура през периода на възникването на операта.

Авторът на разработката подчертава, че: „Краят на 19 век и началото на 20 век е ключов период за прехода на Китай от традиционно към модерно.“ (цит.с.59). „През 20-те години китайската музика започва реално да навлиза в историческия период на професионалното музикално създаване. Съвременният китайско-европейски културен обмен донася нови музикални теории и творчески техники за раждането на китайската опера.“ (цит.с.61).

В Глава IV „Културните гени“ и начини на мислене в китайската и западната оперна култура“, вниманието се насочва към китайската и западната опера – различните стереотипи на мислене, характерните „културни гени“ на китайската традиционна култура. Изтъква се, че „същността на концепцията за хармония между хората е китайската социална, етична и политическа система.“ (цит.с.66).

Глава V „Художествената естетика и художествената експресивност в китайската и западната опера“, проследява различни културни явления и естетически традиции, естетическите идеали: красотата на доброто и истинската красота, артистичен стил: неутрализация и въодушевление.

Дисертантът подчертава, че „естетиката на китайското изкуство разглежда „доброто“ като красота“, „в художественото творчество произведенията на китайската опера интегрират „доброта“ и „красота“ (цит.с.78). В сравнение – „Западната опера се фокусира върху красотата на „истината.“ (цит.с.79)

Представени са изводи: „Поради различията в естетическите идеали - „единство между красота и добро“ и „единство между красота и истина“, китайците предпочитат „красота и добро“ - „естетиката в емоцията“. Западните хора предпочитат „красота и истина“ - „естетиката във формата“, което води до различни характеристики в изкуството на Изтока и Запада, като китайското изкуство е изразително и визуално изкуство, докато западното изкуство е реалистично и репродуктивно.“ (цит.с.82)

В Глава VI „Сравнение между китайската и западната литература“, е направен сравнителен анализ между: литературните характеристики на китайската и западната опера и драма, типични групови портрети и уникални личности: групова идентичност и индивидуална ориентация, характеристики на китайските и западните трагедии: красотата на хармонията и духът на трагедията. Авторът на изследването подчертава, че: „Китайската опера наследява традициите на идейната експресивност на китайското изкуство и също е идейно експресивно изкуство“ (цит. Автореферат , с.32)

Глава VII „Интеграцията и развитието на китайската и западната оперна култура чрез обмен“, разглежда процесите на взаимодействие между западната оперна музикална култура и оперната култура в Китай, взаимодействието и взаимопроникването на елементи между музикалните култури – при културния двупосочен обмен.

В тази връзка, в тази глава е обърнато специално внимание на дейността на музиканти - творци като: Ли Дзинхуей, който „от 1920 г. до 1929 г. създава дванадесет детски мюзикъла като „Врабчето и детето“ и „Гроздовата фея“, които са представяни многократно,..които се считат за ембрионални произведения на китайската опера.“, Йен Шушъ, който „създава оригинални опери като „Високи планини и течащи води“ (1927), „Райско убежище в сънищата“ (1928), „Сълзи на лудия“ (1929) и „Камбанения звън на самотния остров“ (1930). Той използва по-свободен народен начин на пеене

вместо класическата оперна техника на Запада белканто, като в същото време развива вокалните възможности на операта като соло, дуети, хорове и други, комбинирайки традициите на източното и западното оперно изкуство.“ (цит. с.136). Изкъква се значението на създадената през 1945г. опера „Белокосата жена“, в която „китайската и западната музика са координирани и развити по балансиран начин. Успешното създаване и изпълнение на „Белокосата жена“ бележи официалното формиране на китайския оперен жанр с китайски характеристики, който официално се вкоренява в Китай и започва да се развива самостоятелно.“ (цит. с.137)

В **Заключението** са обобщени най-важните изводи на изследването, препоръките.

Приноси и значимост на научната разработка и на публикациите по темата на дисертационния труд

Приемам изведените от докторанта приноси на труда, между които:

1. „Дисертационният труд съчетава мултидисциплинарни теории и методи, като културни изследвания, музикология и естетика, чрез провеждане на систематично и задълбочено изследване на китайската и западната оперна музикална култура. Той постига серия от новаторски изследователски резултати.“
2. „Тази дисертация преодолява ограниченията на предишните изследвания, които се фокусират само върху оперната музикална култура в единична културна среда, като поставя музикалната култура на операта на Китай и Западния свят в рамките на межкултурно сравнение, разкривайки разликите и сходствата в историческите корени, художествените характеристики, естетическите представи и други аспекти на оперната музикална култура на Изток и Запад. Изследването предоставя нови перспективи и методи за изследване на оперната музикална култура.“

Представените три публикации по темата на дисертацията в съдържателен план отговарят на изискванията.

Авторефератът в обем от 64 страници предава характера на докторската работа.

Разглежданият дисертационен труд е задълбочено теоретично изследване, с приносна стойност, с възможности за практическа приложимост.

В заключение:

Давам своята положителна оценка за дисертационния труд на **Ксиянгфей Жоу**

„СРАВНИТЕЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА КИТАЙСКОТО И ЗАПАДНОТО ОПЕРНО

ИЗКУСТВО“, във връзка с носените от него приноси с научни и приложни качества.

Считам, че дисертационният труд на докторанта изцяло отговаря на изискванията за получаване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“ по Закона за развитие на академичния състав на Република България и предлагам на уважаемото научно жури тя да му бъде присъдена.

9.01.2025, София

доц. д-р Росица Бечева